

Daha Bir Eğitim Yönetimi ve AB Üyelik Müzakere Süreci

Emin Karip, Editör

Müzakere Çerçeve Belgesinin ilk cümlesinde, müzakerelerin Türkiye'nin üyelik gereklerini yerine getirmede göstereceği ilerleme ve hızı bağlı olduğu ifade edilmektedir. Belgenin ikinci paragrafında ise, "müzakerelerin taraflarca kabul edilen hedefi Birliğe giriştir. Bu müzakereler, sonucu önceden garanti edilemeyecek açık uçlu bir süreçtir." ifadesi yer almaktadır. Kafalar karışık, herkes bir şeyler söylüyor: "bizi zaten Birliğe almayacaklar", "bizi oyalıyorlar", "sonu belli olmayan bir müzakere olamaz", "önemli olan süreç", "zor bir süreç başlıyor", "bundan sonra dikkatli olmalıyız" gibi ifadeler basında yer alıyor, çeşitli toplumsal ve politik ortamlarda dile getirilmektedir. Sonucu "belli" olan bir süreç müzakere olarak adlandırılmaz. Müzakere Çerçeve Belgesinde 34 müzakere alanı belirlenmiş ve 35. sırada da "diğer hususlar" başlığı ile, belirlenen müzakere alanlarına ek olarak, süreç içinde yeni alanların da müzakere konusu olabileceğine işaret etmektedir.

Müzakere başlıkları içinde 25. ve 26. sırada listelenen "bilim ve araştırma" ve "eğitim ve kültür" başlıkları, kısmen daha kolay müzakere edilebilecek ve AB müktesabatına uyum sağlanabilecek konular olması nedeniyle, tarama süreci ve müzakerelerde ilk başlıkları oluşturmaktadır. Süreç ile ilgili söylenenler ve yazılanlar bir yana, bu süreç gerçekten yorucu ve yoğun bir çalışma gerektirecektir. Tarama ve müzakere sürecinde yer alanların mesleki yeterlikleri ve müzakere becerileri belirleyici bir rol oynamakla birlikte, müzakere edilen alanda bürokratların ve teknokratların müzakere süreci ve sürecin işleyişi hakkında çok iyi bilgilendirilmesi gerekir. Müzakerelerle ilgili günlük söylemler, sürecin nasıl işlediğinin pek de bilinmediğini yada anlayamadığını göstermektedir. Birlik adına müzakereleri yürütecek tarafların müzakereler konusunda deneyim ve birikim sahibi oldukları ve daha önce defalarca bu tür müzakereleri yürütmüş oldukları gerçeği, müzakere sürecinde hazırlıkların daha bir titizlikle yapılması gereğini ortaya koymaktadır.

Eğitim başlığının müzakere konuları arasında öncelikle ele alınacak olması, eğitimde mevcut durumun AB müktesabatına ne kadar uyumlu olduğu ve ivedilikle neler yapılması gerektiği sorularına cevap aranmasını gerektirmektedir. Günlük söylem ve tartışmaların ötesinde, eğitim alanında ve özellikle de eğitim yönetimi alanında henüz bir "kıpırdanma", çalışma, sürece katkı sağlayabilecek akademik nitelikli tartışmalar (birkaç dergide

yüzeysel bazı yazılar dışında) henüz gün ışığına çıkmış değildir. Örneğin, Bologna süreci kapsamında 2010 yılı için “Avrupa Yükseköğretim Alanı” oluşturulması hedefine yönelik olarak; 19-20 Mayıs 2005 tarihinde Bergen’de düzenlenen Bakanlar Konferansında bir kez daha vurgulanan üç öncelikli alanda (akademik kademeler, kalite güvencesinin sağlanması, diplomaların/kademelerin tanınması ve öğrenim süreleri) mevcut durum nedir? Ne tür çalışmalar yapılması gerekmektedir? Eğitim yöneticileri burada söz konusu olan “kalite güvencesi”nden ne anlamaktadır. Kesin olan bir şey var ki, burada söz konusu olan “kalite”, Bergen Bakanlar Konferansı Bildirgesinde de ifade edilen yükseköğretimde kaynaklar, öğretim programları, eğitim-öğretimin ekonomi ve toplumsal gelişme ile ilgisi, araştırma ve geliştirme çalışmalarının rekabet edebilir bir ekonomik güç yaratmada etkililiği ile ilişkilidir ve bu bağlamda değerlendirilmektedir. Örneğin, Eğitim öğretimin kalitesi ile ilgili son on yıl için Eğitim Yönetimi dergisinde yayınlanan çalışmalara bakıldığında, birkaç istisna hariç, toplam kalite yönetimi ve ISO standartları ötesinde bir “kalite” söylemi bile yer almamaktadır.

Yaşam boyu öğrenme hedefleri ile ilgili olarak; okulöncesi eğitim, ilköğretim, orta öğretim ve öğrenim kurumları dışında kazanılan bilgi, beceri ve deneyimler konusunda göstergelere bakıldığında, 2010 yılı Lizbon hedeflerini ne düzeyde gerçekleştirebiliriz? Avrupa Komisyonu tarafından kabul edilen; (a) eğitim ve yetiştirme sistemlerinin kalitesinin ve verimliliğinin geliştirilmesi (b) eğitim ve yetiştirme sistemlerine herkesin erişiminin sağlanması ve (c) eğitim ve yetiştirme sisteminin dünyaya açılması başlıkları çerçevesinde ifade edilen “somut hedefler”de ülke olarak durumumuzu gösterecek verilere/göstergelere sahip miyiz? Eğitim yöneticileri için daha da önemlisi; yaşam boyu öğrenme hedeflerinin gerçekleştirilmesi için eğitimde politikalar, yönetsel yapı, örgütlenme biçimi, kaynaklar, eğitim-öğretimin içeriği, yöntem ve stratejileri bakımından nasıl bir yapılanma/yeniden düzenleme gerekmektedir? Lizbon’da belirlenen “daha çok ve daha iyi iş ve sosyal bütünlüğün sağlandığı, sürdürülebilir bir ekonomik büyümeyi gerçekleştirebilen, dünyanın rekabet gücü en yüksek ve en dinamik, bilgiye dayalı ekonomisi” olma hedefinin bir üyesi olmak, mevcut yönetsel yapı ve işleyiş ile mümkün olabilir mi? Bütün bu sorular cevap beklerken, bir yandan da eğitim yönetimi alanında çalışanlar ve doktora öğrencileri araştırma konusu/problemi bulmakta güçlük çekiyor. Bu durum yeni soruların sorulmasını zorunlu kılıyor. Acaba günlük magazin söylemleri ile oyalanmak, karşı karşıya olduğumuz, çözümü oldukça zor fakat bir o kadar da önemli olan sorunları görmemize engel mi oluyor? Yoksa, bu sorunlar eğitim yönetimi alanında çalışan kuram ve uygulamacıları gerçekten ilgilendirmiyor mu?